

AYDINLANMA

EMRE KONGAR

Ahmet Taner Kışlalı

İnsanın öldürülen bir meslektaşının, bir dostunun ardından yazı yazması çok zor.

Öncelikle birlikte yaşamış olduğunuz olaylar, paylaştığınız anılar zihninize hücum ediyor.

Öte yandan onun bilimsel kişiliği, yaptığı araştırmalar, yazdığı kitaplar, düşünür kimliği, üzerlerinde uzun uzun çözümlenmeler yapılması gereken alanlar olarak önünüzde duruyor.

Cinayetin irdelenmesi ise başlı başına ayrı bir yazı konusu.

Ahmet Taner Kışlalı, her şeyden önce **“çelebi bir insandı”**:

Sakin, zarif, karşısındakine saygılı, söyleneni her zaman dikkatle dinleyen, sesini hemen hemen hiçbir zaman yükseltmeyen **“beyefendi kişiliğe”** sahip biriydi.

İyi bir araştırmacıydı.

Araştırma için hem anlamlı ve ilginç konular seçer hem de seçtiği konuyu çok iyi irdelerdi.

1968 yılında Paris’te başlayan ve hemen Türkiye’ye sıçrayan öğrenci hareketleri üzerine yazdığı kitap bugün hâlâ güncelliğini ve geçerliliğini korumaktadır.

İyi bir öğretmendi.

Öğrencilerini çok severdi.

Aynı zamanda onları sayardı da.

Bir anlamda, kendini bütünüyle öğrencilerine adanmış olduğu söylenebilirdi.

Sınıfında, gerçeğe uygun doğru bilgileri aktarmak kadar doğru düşünce yöntemlerini de öğretmeye çalışırdı.

Aslında öğretmenliği sınıfın sınırlarını çok aşan boyutlara erişmişti.

Tüm Türkiye’yi ve dünyayı dolaşarak, birikimini geniş halk kitleleri ile paylaşmayı bir yaşam biçimi haline getirmişti.

Siyaset biliminin kuramını ve uygulamasını çok iyi bilirdi.

Fransa’da doktora yapmış olduğu için, bilimin evrensel gelişmelerini çok yakından izler, güncel katkıları, tarih bilgisi ile harmanlayıp yeni bireşimlere, yeni sonuçlara ulaşırdı.

Hemen hemen her zaman ve her konuda kendisini yenilerdi.

Siyaset bilimi konusunda yazdığı temel başvuru kitabı, alanındaki en iyi yapıtlardan biri, belki de birincisidir.

Çok iyi bir köşe yazarıydı.

Duru ve temiz bir Türkçe zaten net olan kafasındaki berrak düşünceleri, yalın, anlaşılabilir bir biçimde okuyucuya aktarırdı.

İyi bir politikacı, başarılı bir devlet adamı idi.

Bakanlığa kadar yükselmiş ve gelmiş geçmiş kültür bakanları arasında en iyilerinden biri olmuştu.

Kendisini ilk zamanlar demokrat ve solcu olarak nitelerdi.

Tarihi, Türkiye’yi, güncel dünyayı inceledikçe, **Cumhuriyet İdeolojisi’nin önemini yakalamış, çökmüş bir tarım imparatorluğundan, yıkılmış ve iflas etmiş bir toplumdaki, yenilmiş, toprakları işgal edilmiş ve siyasal olarak da yok edilmiş bir devletten, yepyeni bir “ulus-devlet”, bir “Cumhuriyet” yaratılmasının başarısından çok etkilenmişti.**

Daha sonra girdiği siyasette politikacıların çıkarıcılığı ve düzeysizliği onda önemli düş kırıklıkları yarattı.

Kendisini, yozlaşmış partilerin kullandığı sıfatlardan ve belli yanlışları simgeleyen liderlerden ayırmak için “Kemalist” diye nitelemeye başladı.

Böylece kendisini hem **“bölünmüşlüklerini bağışlamadığı” “sosyal demokratlardan”** ya da **“demokratik solculardan”** ayırıyor hem de **Atatürkçü** olduklarını iddia eden, ama **Atatürk’ün ideolojisine de, hukuksal mirasına da aykırı hareket eden 12 Eylül yönetiminden** farklılaştırıyordu.

Kemalizmi, 1930’lara geri dönmek biçiminde değil, aydınlanma, bilim, demokrasi, laiklik gibi ilkelerin ışığında Türkiye’yi 21. yüzyıla taşıyacak ideoloji olarak tanımlıyordu.

Gerek demokrat, gerek Kemalist kimliği ve gerekse çelebi kişiliği, onu, **“sivil toplum kuruluşlarına”** yöneltmişti.

Düşüncelerini anlatmak, demokrasiyi ve Cumhuriyeti korumak için **Atatürkçü Düşünce Derneği** adı altında kurulan sivil toplum örgütünün gelişmesine büyük katkılarda bulunmuştu.

“Anti-lider” nitelikli kişiliğine ve tutumuna karşın, gerçek bir **“kamuoyu lideri”** olmuştu.

Düşüncelerini etkili bir biçimde topluma aktarabildiği, **çağdaşlığın simgesi** haline geldiği için, **Türkiye’nin aydınlanmasına karşı olan güçlerce öldürüldü.**

